

УДК: 728

АГРАРНИЙ ЕЛЕМЕНТ В СТРУКТУРІ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ

студент, Рубай Р. С.

<http://orcid.org/0000-0002-7635-9138>

exzortqwolt@gmail.com

доцент кафедри архітектурного проектування та інженерії,

кандидат архітектури, Гнат Г. О.

<http://orcid.org/0000-0003-3459-3636>

gmatgalyna@gmail.com

асистент кафедри архітектурного проектування та інженерії,

Баб'як В. І.

<http://orcid.org/0000-0002-9672-0971>

volodymyr.babyak@gmail.com

Інститут архітектури та дизайну, Національний університет "Львівська політехніка", Україна, м. Львів

Процес розвитку сучасних міст демонструє появу різноманітних тенденцій, що покликані збагатити міське середовище та впровадити елементи, досі притаманні заміським територіям. До таких відноситься рослинне господарство, що знаходить в міських умовах нові форми і можливості. Це також провокує створення нових загальних громадських просторів, що здатні сприяти соціалізації населення та вихованню дітей, чи позитивно впливати на соціально-агресивний прошарок населення.

Ключові слова: житло, аграрна архітектура, урбаністика, міська рекреація.

Рубай Р. С., Гнат Г. О., Баб'як В. І. Аграрний елемент в структурі житлової забудови / Національний університет "Львовская политехника", Украина, г. Львов

В Процесс развития современных городов демонстрирует появление различных тенденций, которые призваны обогатить городскую среду и внедрить элементы, до сих пор присущи загородным территориям. К таким относится выращивание растений, которое является в городских условиях новыми формами и возможностями. Это также провоцирует создание новых общих общественных пространств, могут способствовать социализации населения и воспитанию детей, позитивно влиять на социально-агрессивный прослойка населения..

Ключевые слова: жилье, аграрная архитектура, урбанистика, городская рекреация..

Rubay R., Gnat G., Babyak V. Agricultural element in the structure of housing // "Lviv Polytechnic" National University, Lviv, Ukraine

This article describes the features of living environment in the central areas of big cities, major issues with creating comfort zones and their solutions in modern buildings and reconstructions. The main problem raised in this paper is a high density of existing buildings in the city center and its influence on designing of habitat.

Keywords: accommodation, city center, density FAR, comfort of living environment, underground spaces, greening.

Вступ. Аналіз сучасних об'єктів з елементами агро-виробництва в структурі багатоповерхового житла дозволяє класифікувати його за призначенням; за моделлю використання та за розташуванням. Серед переваг впровадження в сучасне міське середовище аграрного елемента – не лише можлива альтернатива класичному сільському господарству і створенню нових цікавих для бізнесу об'єктів всередині міста, а також вплив на естетику архітектурного образу і формування привабливого оточення. Це також провокує створення нових загальних громадських просторів, що здатні сприяти соціалізації

населення та вихованню дітей, чи позитивно впливати на соціально-агресивний прошарок населення.

За призначенням, залежно від основної функції, що безпосередньо впливає на архітектурну і містобудівну характеристику, диктує розвиток даної території, а також вплив на оточуючу забудову агро-структури в житловому середовищі можна розглядати як:

- комерційний елемент;
- соціальний елемент;
- рекреаційний елемент.

Комерційний аграрний елемент в місті має дуже велику перевагу, адже розташований безпосередньо в міському середовищі і є частиною міського господарства, екологічної та соціальної систем: такий спосіб господарювання використовує міські ресурси (земля, робота, тверді органічні залишки та вода); Ринок збуту знаходиться максимально близько, тому мінімізуються витрати на логістику, зберігання і пакування. Вертикальні господарства можуть давати більше співвідношення врожаю на посівній площі. Внутрішній клімат теплиць захищає їжу від різних погодних умов і пропонує різні екосистеми для різних рослин, що зменшує ризики для неврожаю.

Комерційний елемент можна розглядати як **бізнес середовище; локальне виробництво та виробництво для власного вжитку**. У першому випадку це може бути повноцінне сільське господарство, розташоване в міському середовищі (напр. на дахах будинків, або територіях, що неповноцінно використовуються). Такі вертикальні ферми можуть запросто конкурувати з традиційними прикладами сільського господарства.

Локальне виробництво представлене як виробництво, що обмежується кварталом чи мікрорайоном оточуючої забудови.

Зазвичай аграрний елемент розташований на даху споруди, або на нижніх поверхах, а на першому поверсі знаходиться магазин роздрібної торгівлі.

Виробництво для власного вжитку існує переважно у вигляді приватних індивідуальних «грядок» в структурі загально-будинкового чи міського аграрного елемента, де споживач сам вирішує, як йому використовувати дану ділянку, і що на ній вирощувати. Це один із видів психологічної рекреації, адже “навіть помідор вирощений власними руками має інший смак”

Рис.1., Рис 2. Внутрішній інтер'єр ферм “Gotham Greens” на даху маркету “Whole foods market” в Брукліні, Нью-Йорк, США [1]Соціальний елемент. SPARK combines residential living with urban farming, Сингапур [2]

В сучасному місті людина стикається з багатьма проблемами пов'язаними з психологічним здоров'ям і соціальними процесами, багато з яких досить складно вирішити в міських умовах. Тому, навіть з естетичної точки зору, впровадження сільського господарства здатне вплинути на психологічний клімат оточуючих мешканців банальною зміною навколишнього оточення і створення ілюзії “втечі з міста”.

З позиції позитивного соціально-психологічного впливу аграрний елемент може мати виховний ефект і служити елементом соціалізації

дітей з інтернату, реабілітації складних підлітків, соціалізація для самотніх літніх людей.

При високій щільності забудови у міському середовищі зелені насадження мають важливу роль як рекреаційний елемент. Вертикальні ферми або озеленення мають на меті урізноманітнити монотонну архітектуру, а також компенсувати недостатню кількість площі зелених насаджень в умовах міської забудови. Рекреаційний елемент містить в собі три складові:

- **візуальна**, що працює виключно як віддалений естетичний елемент архітектури для збагачення візуального образу, і біо-урізноманітнення середовища. Впровадження елемента озеленення в щільному середовищі міста може компенсувати нестачу зелені за рахунок вертикальних озелених площин;

Рис. 3. Вигляд на внутрішній приватний простір однієї із квартир в будинку Вертикальний ліс, Порта-Нова, Мілан [3]

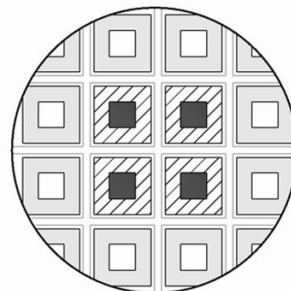
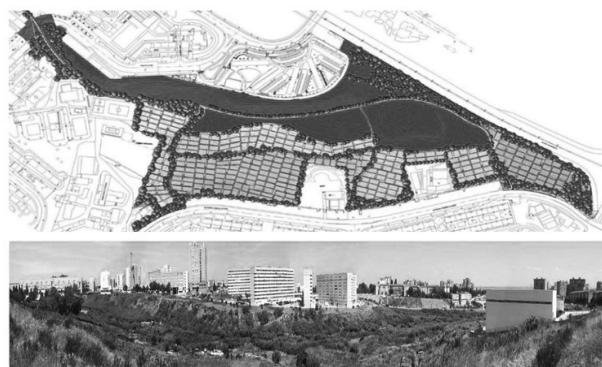

**Рис 4. Вигляд на Вертикальний ліс з висоти людини,
Порта-Нова, Мілан [4]**

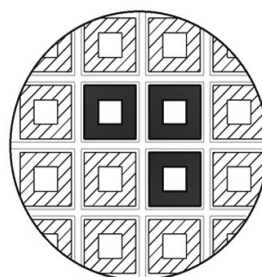
Рекреаційний елемент. прикладна - зі завданням сформувати "стійку" житлову спільноту за принципом ко-хаузіngu з елементами ко-воркінгу аграрного типу. Наявність організованої ферми в структурі житла завжди дає можливість іншим мешканцям там працювати. Прийняття рішень і безпосереднє втручання в процес опорядження власного місця для життя дозволяє зняти стрес і підсвідомо краще почувати себе у цьому середовищі. Трудова активність та спілкування з людьми одного роду заняття також здійснює позитивний вплив на самопочуття мешканців;

- **індивідуальна** - у вигляді індивідуальної тераси, або особливого літнього приміщення (просторого балкону, лоджії) власний зелений осередок в умовах щільної міської забудови ціниться у мешканців. Застосування таких зелених елементів створює певний фізичний бар'єр, дозволяє забезпечити приватність помешкання, наближення до природи, щоб психологічно розвантажити типові міські будні і внести різноманіття в буденність.

Залежно від динаміки і можливості міста аграрний елемент адаптується та розвивається відповідно до побажань користувачів.

ДЛЯ ВНУТРІШНЬО -
БУДИНКОВОГО ВИКОРИСТАННЯРис. 5. Аграрний елемент одного із будинків Зеешдат Аспен,
Відень [5]

ЗАГАЛЬНОМІСЬКІ

Рис. 6. Схема генерального плану та панорама Агрокультурного
парку Чилаз, Лісабон [6]

Міські та промислові умови (політика, конкуренція за землю, ринки та ціни у містах), вимоги громадян, диктують модель використання аграрного елемента. Він може працювати напів відкрито, обслуговуючи великий ареал міста з комерційної точки зору та ґрунтуючись на перебігу різних соціальних процесів (процеси соціалізації, та соціальної реабілітації), або ж мати на меті більш психологічний характер рекреації для внутрішнього використання мешканцями будівлі. Відповідно аграрний елемент можна поділити **за моделлю використання** на загальноміські та для внутрішньо будинкового використання (Рис. 5,6).

Розміщення аграрного елемента насамперед має вплив на естетику будівлі (збагачуючи архітектурні та містобудівні характеристики споруди) на його використання і перелік проблем, які він може вирішити. Також на вид і перебіг соціальних процесів, тип рекреації і можливості для психологічного розвантаження мешканців.

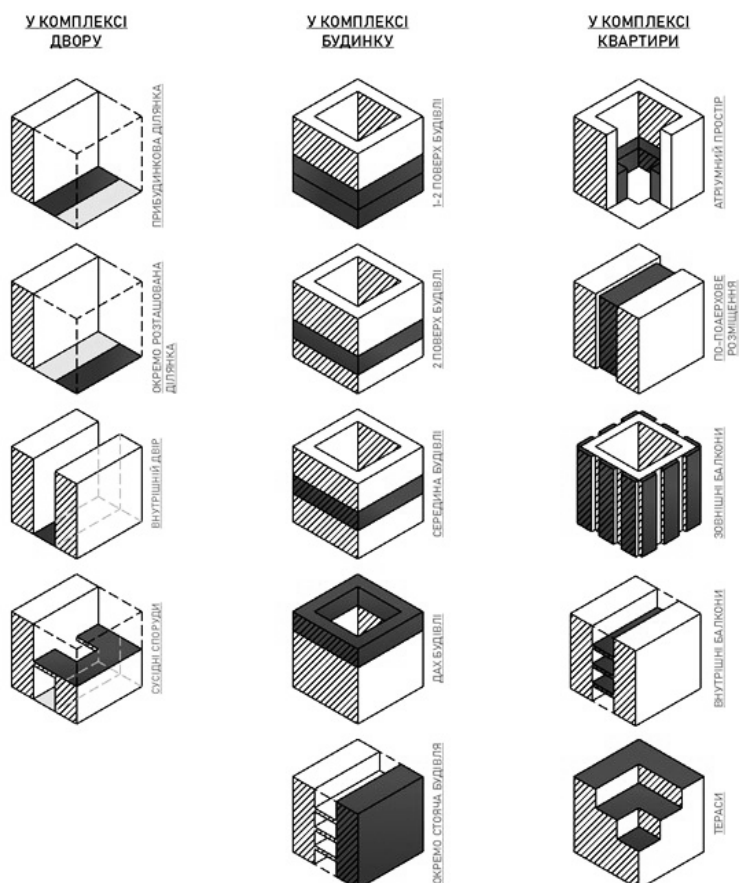

Рис.7. Класифікація за розміщенням в структурі будівель

Висновки: Потреба внесення аграрного елемента в структуру сучасного міського середовища має значне соціально-психологічне походження. Психологічні аспекти у сучасному місті мають більшу вагу ніж, економічна і принесена користь, насамперед це створення здорового соціально-психологічного клімату. Передбачуваний ефект психологічного розвантаження через фізичну працю для людей, які зможуть цим займатися; створення хобі, що сприяє соціалізації; реабілітація складних підлітків через психологічно-економічний

фактор першого заробітку; соціалізація випускників інтернату, і вихованню підростаючого покоління методом навчання класичних процесів у цьому світі. Створення додаткової рекреації при наявності "зелених" елементів у квартирі (у вигляді тераси, фрагменту даху тощо), а також місця і причини для спілкування мешканців будинку (у вигляді просторів спільного користування - як спільні зелені тераси, ферми на даху тощо).

Література:

1. Cultivating Cities, and Growing Veggies Too / Gotham Greens; [Електронний ресурс]: <https://www.gothamgreens.com/our-farms/> ;
2. Home farm Singapore / Spark Architects [Електронний ресурс]: http://www.sparkarchitects.com/portfolio_page/homefarm/ ;
3. Vertical Forest / Stefano Boeri Architetti [Електронний ресурс]: <https://www.stefanoboeriarchitetti.net/en/project/vertical-forest/> ;
4. Vertical Forest / Stefano Boeri Architetti [Електронний ресурс]: <https://www.stefanoboeriarchitetti.net/en/project/vertical-forest/> ;
5. Новые районы Вены / Livejournal [Електронний ресурс]: <https://varlamov.ru/2356824.html> ;
6. Urban Agriculture: The Allotment Gardens as Structures of Urban Sustainability / intechopen.com. [Електронний ресурс]: <https://www.intechopen.com/books/advances-in-landscape-architecture/urban-agriculture-the-allotment-gardens-as-structures-of-urban-sustainability>.

References:

1. Cultivating Cities, and Growing Veggies Too / Gotham Greens; [online]: <https://www.gothamgreens.com/our-farms/>;
2. Home farm Singapore / Spark Architects [online]: http://www.sparkarchitects.com/portfolio_page/homefarm/;

3. Vertical Forest / Stefano Boeri Architetti [online]:
<https://www.stefanoboeriarchitetti.net/en/project/vertical-forest/>;
4. Vertical Forest / Stefano Boeri Architetti [online]:
<https://www.stefanoboeriarchitetti.net/en/project/vertical-forest/>;
5. New districts of Vienna / Livejournal [online]:
<https://varlamov.ru/2356824.html>;
6. Urban Agriculture: The Allotment Gardens as Structures of Urban Sustainability / intechopen.com. [online]:
<https://www.intechopen.com/books/advances-in-landscape-architecture/urban-agriculture-the-allotment-gardens-as-structures-of-urban-sustainability>